

17. desember 2021

Opprettholdelse av tilbud til utsatte barn, unge og barn av foreldre med samfunnskritiske funksjoner

Felles brev til statsforvaltere og kommuner fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir), Folkehelseinstituttet (FHI) og Helsedirektoratet (Hdir).

Vi er igjen i en situasjon hvor det er innført restriksjoner og begrensninger for befolkningen. Kommunene har en rekke oppgaver som skal håndteres og situasjonen oppleves krevende for mange. Samtidig nærmer jula seg, en tid som kan være utfordrende for noen. Tjenester til utsatte barn, unge og barn som har foreldre i samfunnskritiske funksjoner skal være åpne og tilgjengelige, og fritidstilbud bør opprettholdes så langt det lar seg gjøre.

Særskilt oppmerksomhet mot utsatte barn, unge og familier

Det viktigste tiltaket for utsatte barn, unge og familier er å holde tjenestene for disse målgruppene åpne og tilgjengelige. Konsekvensene av stengte eller sterkt reduserte tjenester og tilbud for barn og unge kan være alvorlige, særlig for de som har sammensatte oppfølgings- eller behandlingsbehov eller vanskelige hjemmeforhold.

For mange tjenester er det ikke mulig for ansatte å utføre alle sine nødvendige og lovpålagte oppgaver på en forsvarlig måte uten å møte barn og familier fysisk. I mange tilfeller må hjelperen gjøre en undersøkelse og vurdering av behov som innebærer fysisk observasjon. Videre er tillit og en trygg relasjon ofte en forutsetning for at en tjeneste skal komme i posisjon til å hjelpe.

Det er nå et påbud om at arbeidsgiver skal sørge for hjemmekontor, men det gjelder ikke for nødvendige og viktige tjenester, som tjenester til barn og unge. En del interne kontormøter eller samarbeidsmøter kan imidlertid gjennomføres digitalt. Erfaringen fra nedstengningen i mars viste at digital oppfølging kan være et supplement til fysiske møter mellom behandler og bruker når en trygg relasjon er etablert.

Tjenestene må ha en særskilt oppmerksomhet rettet mot barn og unge:

- Som kan ha utfordringer som ikke er kjent.
- Som under normale forhold ikke ville vært utsatt, men som kan ha blitt det som følge av pandemien.
- Som det kan være bekymring for.
- Som kommunen vet er i en krevende livssituasjon.
- Som er i et oppfølgings- og/ eller behandlingsforløp.

Også tjenester for voksne bør ha en særlig oppmerksomhet rettet mot klienter eller brukere som har barn, og proaktivt følge med på om barna får oppfølging dersom det kan være behov for det.

Bufdir har utarbeidet eksempler på proaktiv tilnærming som kan leses [her](#).

Tilgjengelige tjenester gjennom juleferien

I en pandemi utgjør helsepersonellet i svangerskapsomsorgen, helsestasjons- og skolehelsetjenesten, samt helsestasjon for ungdom et sikkerhetsnett for de som har behov for hjelp og oppfølging.

Kommunene bør derfor tilstrebe tilgjengelighet og tilstedeværelse til tjenester for gravide, barn og unge i juleferien. Der det lar seg gjennomføre bør helsestasjon for ungdom være åpen i tillegg til helsestasjon 0- 5 år. Tilgjengelighet kan også løses gjennom interkommunalt samarbeid.

Kommuner bør ha tilpasset informasjon lett tilgjengelig på sine nettsider om hvilke tilbud barn og unge kan benytte seg av i jula. Barn og unge kan kontakte Alarmtelefonen 116 111 på chat eller telefon hele døgnet dersom de trenger noen å snakke med, eller utsettes for vold, trusler, overgrep eller omsorgssvikt. På Ung.no finnes kvalitetsikret informasjon og [oversikt over hjelpe- og chattetjenester](#).

Fritidsaktiviteter og lavterskeltilbud til utsatte barn og unge

Fritidsaktiviteter for barn og unge bør fortsatt gjennomføres i tråd med anbefalte smitteverntiltak. Råd om dette fra FHI kan leses [her](#).

Et samlet kunnskapsgrunnlag viser at lavterskeltilbud spiller en viktig rolle for barn og unge fra familier med sosioøkonomiske utfordringer, familier med høykonflikt og vold, barn og unge som vokser opp i utsatte boområder, i lavinntektsfamilier, med nedsatt funksjonsevne og/eller har psykiske plager.

Med lavterskeltilbud menes fritidstilbud som er tilgjengelig for barn og unge gjennom at de er gratis eller har lav kostnad, har åpne lokaler og tilbyr møteplasser utenom ordinær åpningstid. Eksempel på lavterskeltilbud er fritidsklubber, flerbrukshaller, nærmiljøskoletilbud, arenaer for uteaktivitet, utstyrsboder mm.

Vi står i en krevende situasjon og går inn i en høytid som kan være svært utfordrende for flere barn og unge. Arbeidet dere gjør for alle barn og unge, men spesielt for de utsatte gruppene er viktig for dem både på kort og lang sikt.

Bjørn Guldvog
Direktør Hdir

Camilla Stoltenberg
Direktør FHI

Mari Trommald
Direktør Bufdir